

Койлубаева Айнура Кадырбаевнанын кандидаттык диссертациясын алдын ала коргоо боюнча Ишеналы Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин, Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин жана Кыргыз билим берүү академиясынын алдындагы педагогика илимдеринин доктору (кандидаты) психология илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу боюнча уюштурулган Д 13.20.623 диссертациялык кеңештин жана Ишеналы Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин, Жусуп Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин жана Кыргыз билим берүү академиясынын кызматкерлери менен биргеликте өткөрүлгөн кезектеги отурумунун

№ 2 - П Р О Т О К О Л У

Бишкек шаары

18.12.2020.

Катышкандар:

1. Батаканова С.Т.-п.и.д., профессор, 13.00.02;
2. Муратов А.Ж.- п.и.д., профессор, 13.00.02;
3. Омурбаева Д.К.- п.и.к. доцент, 13.00.02;
4. Ахметова Н.А.- п.и.д., профессор, 13.00.02;
5. Добаев К.Д.- п.и.д., профессор, 13.00.02;
6. Елебесова С.А.- п.и.к. доцент, 13.00.02;
7. Чыманов Ж.А.- п.и.д., профессор, 13.00.02;
8. Манликова М.Х.- п.и.д., профессор, 13.00.02;
9. Мураталиева Н.Х.-пс.и.к., доцент, 19.00.07.
10. Муканбектова А.С.- п.и.д., профессор, 13.00.02;
11. Сыдыкбаева М.М.- п.и.д., профессор, 13.00.02;
12. Акматов К.К.- п.и.д., профессор, 13.00.02;
13. Шакеева Ч.А.- пс.и.к., профессор, 19.00.07.
14. Чазова А.А.- пс.и.к., профессор, 19.00.07
15. Укуева Б.К. - п.и.д., профессор, 13.00.02;
16. Коңурбаев Т.А.- пс.и.к., профессор, 19.00.07
17. Бердибаева С.К. – д.пс.н. профессор, 19.00.07

Отурумга катышкан адис окумуштуулар:

1. Койлубаева Н.К.- к.п.н., И.Арабаев атындагы КМУнун доц., 13.00.01
2. Абдраева Н.А.-п.и.к., И.Арабаев атындагы КМУнун доц.м.а., 13.00.02
3. Чокошева Б.С.- п.и.д., И.Арабаев атындагы КМУнун проф. м.а. 13.00.02;

3. Раимбекова М.Р.- п.и.к., И.Арабаев атындагы КМУнун доц. 13.00.02
4. Куканова М.А.- п.и.к., И.Арабаев атындагы КМУнун доц.м.а., 13.00.02
5. Супатаева Э.А.-п.и.к., КББАнын ага илимий кызматкери, 13.00.02
6. Нуркулова М.Р.- п.и.к., И.Арабаев атындагы КМУнун доц.м.а., 13.00.02

Отурумдун төрайымы: п.и.д., профессор С. Т. Батаканова

Отурумдун катчысы: п.и.к., доцент Д. К. Омурбаева

Күн тартибиндеги каралуучу маселе:

1. Койлубаева Айнура Кадырбаевнанын «**Кыргыз тили» окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери» (5-класстын мисалында)** аттуу темадагы 13.00.02.-окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациясын талкуулоо.

Отурумдун төрайымы п.и.д., профессор С .Т. Батаканова ачып, күн тартибиндеги каралуучу маселе менен тааныштырды. Диссертациялык тема жана илимий жетекчи п.и.д., профессор К.Д.Добаев дайындалып, 2011-жылдын 3-ноябрында К.Тыныстанов атындагы БМУнун Окумуштуулар кеңешинин №3 чечими менен бекитилген .

Ишти кароо үчүн төмөнкү эксперттер дайындалган:

1. Педагогика илимдеринин доктору, профессор Чыманов Ж.А.
2. Педагогика илимдеринин доктору, профессор Сыдыкбаева М.М.
3. Педагогика илимдеринин кандидаты , проф., м.а., Елебесова С.А.

Изилдөө К.Тыныстанов атындагы Ысык-Көл мамлекеттик университетинин кыргыз тили кафедрасында аткарылган. Отурумдун төрайымы, п.и.д., профессор С.Т.Батаканова илимий иштин мазмунун баяндап берүү үчүн изденүүчүгө сөз берди.

Диссертациялык иштин кыскача мазмуну жана практикалык жыйынтыктары тууралуу изденүүчү Койлубаева Айнура Кадырбаевна төмөнкүлөргө токтолду:

Изилдөөнүн актуалдуулугу: Кыргыз тилин эне тили катары орто мектептерде окутууда мезгил талабына ылайык жүргүзүү үчүн окутуунун мамлекеттик-предметтик стандарты, предметтик концепциясы кайрадан иштелип, ага жараша окуу программасы жаңы түзүлдү. Программалык талаптарды ишке ашырууда негизги булагы катары кыргыз тили окуу китептеринин жаңы муундагы окуу китебин иштеп чыгуу зарылдыгы пайда болду.

Кыргыз тили жалпы билим берүүчү мекемелерде өзүнчө жана милдеттүү түрдө окутулуучу предмет болгондугуна карабастан “Кыргыз тили” окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери” (5-класстын мисалында) атайын изилденбей, аныкталбай келди.

Жаңы муундагы кыргыз тили окуу китептеринин заманбап талаптарга ылайык иштеп чыгуу үчүн, баарынан мурда, окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздерин аныктап алуу маселеси алдыңкы орунга чыкты.

Бул маселеге алгачкы агартуучулар И.Арабаев, К.Тыныстанов, С.Нааматов ж.б. тартып, К.Бакеев, А.Шабданов, К.Сартбаев, С.Үсөналиев, А.Осмонкулов, С.Давлетов, Б.Өмүралиев ж.б. кайрылышып, алгылыктуу пикирлерин айтышып, кыргыз тили окуу китептерин түзүүгө активдүү катышып келишкен. Соңку мезгилдерде бул проблемага С.Байгазиев, Н.Ишекеев, К.Добаев, Ж.Чыманов, Б.Акматов, С.Рысбаев, А.Муратов, В.Мусаева, К. Акматов ж.б. кайрылышып, окуу китептеринин мазмунун жакшыртууга өз салымдарын кошуп келе жатышат.

Биринчиден, кыргыз тили окуу китебинин лингводидактикалык негиздерин аныктоо, колдонууга сунуш кылуу кыргыз тилин окутуунун методикасы илиминде өзүнчө диссертациялык изилдөөнүн предметине алына элек.

Экинчиден, кабыл алынган кыргыз тилин окутуунун предметтик стандарты, ага ылайык жаңы иштелип чыккан окуу программасы кыргыз тили окуу китебинин мазмунуна, түзүлүшүнө дидактикалык жабдылышына олуттуу өзгөртүүлөрдү киргизүү, толуктоолорду жүргүзүү талабын койдү

Кыргыз тили окуу китебине коюлуп жаткан талаптарга ылайык окуу китебинин заманбап лингводидактикалык негиздерин иштеп чыгуу изилдөөнүн темасынын актуалдуулугун тастыктап, иштин темасын “Кыргыз тили” окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери”

(5-класстын мисалында) деп алууну шарттады.

Изилдөөнүн объектиси: Кыргыз тили боюнча 5-класстын жаңы муундагы окуу китебин түзүү

Изилдөөнүн предмети: Педагогикалык технологиялардын өнүккөн мезгилинде орто мектептердин 5-классынын кыргыз тили боюнча окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери

Изилдөөнүн максаты: “Кыргыз тили” окуу китебинин лингводидактикалык негиздерин аныктоо, жыйынтыктарын эксперимент-тик текшерүүлөрдөн өткөрүү менен, практикалык сунуш кылуу жана 5-класстын окуу китебин иштеп чыгуу;

1–милдет. «Кыргыз тили» окуу китебин иштеп чыгуунун тарыхый-тажрыйбаларын окуп-үйрөнүү, жалпылаштыруу;

Мында окуу китеби жөнүндө жалпы маалымат берилип, окуу китеп деген эмне жана анын окуу процессиндеги орду кыскача баяндалды да «Кыргыз тили» окуу китептерин түзүүнүн тарыхы талдоого алынды

2–милдет. “Кыргыз тили” окуу китебине коюлган азыркы талаптардын аткарылышын, келечегин аныктоо. Мында окуу китептеринин мазмунуна коюлуучу дидактикалык жана методикалык талаптары алардын аткарылышы, келечеги жана окуу китебинин теориясы иштелип чыкты. Ошондой эле, кыргыз тили окуу китебин иштеп чыгууда мугалимдер жетекчиликке алуучу методикалык принциптер, окуу китебине коюлуучу методикалык талаптар жөнүндө сөз болот. Кыргыз тили окуу китебин жазууда кандай методдор эске алынышы керек. Окуу китептин мезгил талабына ылайык заманбап талаптарга жооп бериши

3–милдет. “Кыргыз тили” окуу китебине коюлган азыркы лингводидактикалык талаптардын 5-класстын окуу китебинин негизинде ишке ашырылышын көрсөтүп берүү.

Жаңы муундагы “Кыргыз тили” окуу китептерин заманбап талаптарга ылайык иштеп чыгуу үчүн, барыдан мурда, окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздерин аныктоону зарыл деп эсептейбиз. Кыргыз тили” окуу китебинин мазмунунда тилдик, коммуникативдик жана когнитивдик компетенцияларды өнүктүрүү боюнча окуу материалдарын берүүнүн жолдору талдоого алынып, **кептик, тилдик, маданий компетенттүүлүк** жөнүндө сөз болуп ал **«Кыргыз тили» окуу китебинин лингводидактикалык негиздери»** деп аталган иштин үчүнчү бөлүмдө ишке ашырылды

4–милдет. Иштелип чыккан негиздери, окуу китебин педагогикалык эксперименттик текшерүүлөрдөн өткөрүү, жыйынтык чыгаруу.

Мында педагогикалык эксперименттер жана алардын жыйынтыктары талдоого алынды. Эксперимент 3 этапта жүргүзүлдү. Эксперименттин биринчи этабындагы негизги максат жалпы эле кыргыз тилин окутуу процессинин сапатын көтөрүү үчүн лингвистикалык, методикалык жана дидактикалык ж.б. маселелерди изилдөө жана анын натыйжасына жараша изилдөөнүн божомолун иштеп чыгуу болду. Аталган көйгөйлүү маселелерди биз орто мектептин 5-классынын окуу китеби менен байланышта, карым-катышта карадык. Окуу китебинин аталган талаптарды турмушка ашыруудагы ордун, ролун аныктоого аракет кылдык.

Жыйынтыгында 2011-ж кыргыз тили окуу китеби вариативдуу окуу китеп болуп министрликтин грифи менен бекитилип чыкты. Кийинкиси 2015-ж негизги окуу китеп катары республикада окутула баштады. 2017-ж конкурстун негизинде женип чыгып жаны муундагы окуу китеп катары 2018-ж бери бүгүнкү күнгө дейре окутулуп келе жатат

Изилдөөнүн жаңылыгы: “Кыргыз тили” окуу китептеринин азыркы заманбап талаптарга ылайык лингводидактикалык негиздеринин илимий-методикалык өңүттөн иликтөөгө алынышы, аныкталышы

Кыргыз тилин компетенттүүлүккө негиздеп окутуу парадигмасына ылайык окуу китептеринде окуучулардын тилдик жана коммуникативдик компетенттүүлүктөрүн калыптандырып, өркүндөтүүгө өбөлгө болуучу теориялык жана практикалык багыттагы мазмундун аныкталышы

“Кыргыз тили” окуу китебинин мазмунун окутуунун парадигмасына ылайык негиздеп бергендиги менен ачыкталат. Алардын окуу китебинде берилишинин ырааттуулугу менен системалуулугунун, дидактикалык жабдылышын кыргыз тилин окутуунун методикасы илиминде алгачкы жолу иштелип чыгышы

Изилдөөнүн практикалык мааниси: “Кыргыз тили” окуу китебинин лингводидактикалык негиздерин теориялык өңүттөн аныктоо; 5-класстын окуу китебинин иштелип чыгышы жана анын практикада, окутуу процессинде колдонулушу; Сунуш кылынган орто мектептин калган класстары үчүн окуу китептерин иштеп чыгууга теориялык жана практикалык бир катар маселелерди чечүүгө материалдарды берип, үлгү боло алгандыгы да изилдөөнүн практикалык маанисин тастыктай алат.

Изденүүчүнүн жекече салымы: “Кыргыз тили” окуу китептеринин тарыхы, алардын билим берүү процессиндеги орду менен мааниси, окуу китептерине коюлуп жаткан азыркы талаптар толугу менен талданып, жалпылаштырылды. “Кыргыз тили” окуу китебин түзүүнүн компетенттүүккө негизделген лингводидактикалык негиздери жекече иштелди. Изилдөөнүн жыйынтыктары изденүүчүнүн сунуш кылган жана өзү катышкан педагогикалык эксперименттин иштеринде текшерүүдөн өткөрүлдү. Анын жыйынтыктарына ылайык ишке толуктоолор киргизилди. 5-класстын “Кыргыз тили” окуу китеби иштелип чыгып, колдонууга берилди.

Диссертант педагогикалык эксперименти Республика боюнча өткөрүлгөнүн айтты. КРнын Билим берүү жана илим министрлиги менен бирдикте 87 мектепте өткөрүлгөнүн баса белгиледи. Диссертант изилдөө ишин тааныштыргандан кийин төрайым С. Т. Батаканова: изденүүчү изилдөө ишин тааныштыруусун аяктады. Изденүүчүнүн изилдөө ишине карата кимде суроо бар деп кайрылды. Диссертантка карата профессорлор Н.А.Ахметова, М.Х.Манликова, А.С.Муканбетова, Ж.А.Чыманов жана А.Ж.Муратов ж.б. суроолорун узатышты.

Ахметова Н.А. п.и.д., проф., Айнура Кадырбаевна, айтыңызчы? Окуу куралдарын колдонуу методдорунун тарыхы кыргыз тилинин окуу куралын түзүүдө, методикалык негиздерди иштеп чыгууңуздарга кайдайча таасир этти.

Изденүүчү: Рахмат сурооңузга Нурлана Алымкуловна. 1924-жылы К. Тыныстанов 23 жаш курагында, мазмундуу тунгуч окуу китебин бир айда гана жазып бүтүргөн. “**Кыргыз тилинин хрестоматиясы**” 5000 даана басылып чыккан. “Чоңдор үчүн алиппе” экинчи окуу китеби 1926-жылы Москвада СССР элдеринин Борбордук басмаканасынан чыккан. Ал 48 беттен 10000 даана жарык көргөн.

“**Окуу-жазуу бил**” 1927-жылы араб алфавити менен Москвадан чыккан. 48 беттен турат. “**Биздин тил**” 1927-жылы Ташкенттен араб алфавити менен жарык көргөн, көлөмү 56 бет. “**Эне тилибиз**” окуу китеби эки бөлүмдөн турат. Ал латын алфавити менен 1928-жылы биринчи жолу

13000 даана, Кыргызстан мамлекеттик басмада басылган. Анын экинчи басылышы 1929-жылы 10000 даана, үчүнчү басылышы 1930-жылы 15000 даана жогорудагы басмаканадан жарык көргөн. **“Жаңы айыл”** “Адабий окуу китеби”, **“Эне тилибиз”** экинчи баскыч мектептер менен жана өзүнчө окуучу чоңдор үчүн билим борбору жактырган.

30-жылдардын башында кыргыз тили боюнча мектептер үчүн туруктуу окуу китептерин жазуу маселеси көтөрүлөт. Кыргыз тилинен башталгыч мектептердин 1-2-класстарына туруктуу окуу китебин жазуу Аскар Идирисовго, 3-4-класстарына туруктуу окуу китептерин жазуу Ташым Байжиев менен Зияш Бектеновго, орто мектептердин 5-6-класстарына **“Кыргыз тилинин морфологиясын”** жана 7-8-класстарына **“Кыргыз тилинин синтаксисин”** жазуу К. Тыныстановго тапшырылган

“Тил сабагы” экинчи жылдыктар үчүн кыргыз тилинин иш китеби. Фрунзе. 1932. **“Кыргыз тилинин морфологиясы”** (5-6-жыл үчүн тил сабактары) 1934-жылы К. Тыныстанов тарабынан түзүлгөн жана Фрунзе шаарында басылып чыккан. К. Тыныстановдун **“Морфологиясынын”** кийин орто мектептердин 5-6-класстарына арналган окуу китеби К. Бакеев жана Ү. Бактыбаевдер тарабынан жазылып, 1938-жылы жарыкка чыккан морфологиядан кийин, мисалы, 1940-жылдардан тартып, К. Бакеевдин жеке авторлугу астында туруктуу окуу китеби катарында 1950-жылдарга чейин колдонулуп келди. 1950-жылдарга чейинки колдонулган сегиз жылдык жана орто мектептердин 5-6-класстарына арналган окуу китеби 1960-жылдары Д. Исаев менен К. Токоевдердин авторлугу астында жазылып, 1968-жылга чейин колдонулган. 1966-жылы 10-ноябрдагы **“Жалпы орто билим берүүчү мектептердин иштерин мындан ары жакшыртуунун чаралары жөнүндөгү”** токтомуна ылайык мектептеги окуу-тарбия иштери үч баскычтуу система менен окутула баштаган. Алар: башталгыч билим берүү (1-4-класстар), сегиз жылдык билим берүү (5-8-класстар), орто билим берүү (9-10-класстар). Ушул шартка ылайык системалуу курс үч класста (4-5-6) окутулган. 4-класстарга арналган окуу китеби Б. Үмөталиева, А. Осмонкулов, Б. Өмүралиевдердин авторлугу астында жарыкка чыгып, узак мөөнөткө чейин мектептерде колдонулуп келген.

1972- жылдан 2014-жылдар арлыгында Б.Өмүралиевдин авторлугунда окуу китеби негизги окуу китеп катары окутулуп келди. Бул жылдар ичинде аталган окуу китеп жаңыланбай ар бир беш жыл сайын кайталанып басылып чыгып турган. Бул аралыкта стандарт, окуу программалары жаңыланып чыгып тургандыктан окуу китеби менен окуу программасында айырмачылыктар болуп келген. 2007-жылы Б.Акматов жана А.Мукамбетова тарабынан түзүлгөн 5-класстын окуу китеби вариативдүү окуу китеби

катары сунушталган. Окуу китеп биринчилерден болуп компетенттүүлүккө багытталып жазылгандыгын баса белгилегим келет.

Ахметова Н. А.: 2-суроом. Кыргыз тили окуу китебинин лингводидактикалык негиздери кайсы контингент үчүн берилген.

Издөнүүчү: Рахмат сурооңузга, окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн мектептердеги окуучулар үчүн берилген.

Ахметова Н. А.: Сиздин жазган жобонун 4-сүндө мындай темаларды берипсиз. “Үй бүлө”, “Менин айылым”, “Жакшы көргөн жаныбарым” ж.б. Бул темалар балдар үчүн жеңил тема болуп калган жокпу?

Издөнүүчү: Биз бул жерде Блумдун таксаномиясын эске алып, жөнөкөйдөн татаалга карай алып кетели дегенбиз.

Манликова М. Х.: Сиздин окуу куралыңыздын концептуалдык негизи эмнеде?

Издөнүүчү: Рахмат сурооңузга. Мурдагы окуу китептер формалдуу грамматикага көбүрөөк басым жасашкан. Азыркы жазылып жаткан окуу китептер коммуникативдүүлүккө басым жасалган. б.а., сүйлөө, кеп маданиятын өстүрүүгө, оозеки, жазуу маданиятын калыптандырууга басым жасалган. Ошол себептен көнүгүү тапшырмалардын баары коммуникативдүүлүккө багытталган.

Манликова М. Х.: Окуу китебиниздин методикалык аппараты кайсылар.

Издөнүүчү: Окуу китебинин методикалык аппаратынын түзүлүшүндө төмөндөгүдөй көптөгөн элементтер бар:

Киришүү, темалардын аталышы, негизги тексттин мазмунуна багыт берүү, негизги текст, кошумча маалыматтар, көрсөтмөлүүлүк, талкуулоо үчүн суроолор, талдоо үчүн тапшырмалар, тиркемелер, көрсөткүчтөр, адабияттар (библиография)

Манликова М. Х.: Сиздин авторефератта деңгээлдер боюнча сөз болбоптур. А1, А2, В1, В2, С1, С2

Издөнүүчү: Биздин окуу китебибиз окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн мектептер үчүн жазылган. Сиз айтып жаткан маселе окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектептерге тиешелүү

Муратов А. Ж.: Айнура Кадырбаевна сизге чейин 5-класстын окуу китебинин авторлору ким эле?

Издөнүүчү: Бизге чейинки окуу китептер Б.Акматов менен А.Муканбетовалардыкы.

Муратов А. Ж. п.и.д., проф.,– Окуу китепти жазууга эмне зарылдык туулду?

Изденүүчү: Стандарттык праграмма жаңыланды. Ошону менен бирге праграммада өзгөрүүлөр кирди. Мурдагы окуу китептер праграмма менен окуу китебинде дал келбөөчүлүктөр пайда болду. Праграммада белгиленген темага карата окуу китебинде бир да көнүгүү, бир да тапшырмалар жок болуп, окуучулар да, мугалимдер үчүн да бир топ кыйынчылыктар туулган. Ошол себептен китеп жазуу зарылдыгы туулду.

Муратов А. Ж.: Сиз мурунку китептерден эч нерсе алган жоксунарбы. Алар начар жазылыптырбы? Жакшы нерсе жок бекен?

Изденүүчү: Рахмат суроонузга. Ал окуу китептер начар дегенден алыспыз. Алар да өз кезегинде мыкты китептер болгон.

Чыманов Ж. А.: 2011-жылы жана 2015-жылы чыккан китепте өзгөрүү барбы? Эмне айырма бар?

Изденүүчү: 2011-жылы чыккан вариативдүү окуу китеп болуп чыккан. 2015-жылы чыккан 5-класстын “Кыргыз тили” окуу китеби ошол вариативдүү окуу китеби негизги окуу китеп катары каралып, эч өзгөртүү болгон жок. 2018-жылы чыккан китепте өзгөртүү, толуктоолор болду.

Диссертант А.К. Койлубаеванын жоопторунан кийин, диссертациялык кеңештин мүчөлөрү дискуссия кылышып, өз ойлорун ортого салышып, төмөнкүлөргө токтолушту:

Акматов К. К.: Айнура Кадырбаевнанын аталган темасы актуалдуу экендигин айта кетким келет. Учурда окуу китептер одоно ката менен чыккан окуу китептер бар. Булар коомчулукта абдан катуу талкуу жаратып жатат. Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан окуу китебинин мазмунун жакшыртуу боюнча атайын борбор ачылып жатат. Стандарттар жаңыланып жатат. Биз жаңы муундагы окуу китебин жаратуучу авторлорго илимий иш пайдалуу эмгек болуп берет, жакшы жардамчы болот деген ойдомун. Кыргыз адабият окуу китеби боюнча Назаркул Ишекеев биринчилерден болуп изилдесе, кыргыз тили окуу китеби боюнча биринчилерден болуп Койлубаева Айнура изилдеп жатат. Демек, абдан актуалдуу. Коргоого сунуш кылам, коргойм.

Ахметова Н. А.: Мен окуу китебин карап чыктым. Абдан жакшы берилиптир. Сиз бирок ошол нерселерди авторефератта көрсөткөн эмессиз. Жободогу биринчисин алып салыңыз. Ал жобого кирбейт. Иштин көлөмү өтө чоң. Айтылгандарды кайра оңдоп келсе коргоого сунуш кылууга болот.

Манликова М. Х.: Окуу китеп жакшы мен Нурлана Алымкуловнага кошулам. Бирок авторефератта концепция жок. Лексикалык, фонетикалык минимумдар берилген эмес. Албетте бул предзащита болуп эсептелет. Айтылгандарды оңдоп келсе сөзсүз колдоого болот.

Чыманов Ж. А.: Урматтуу кесиптештер, бүгүнкү талкууланып жаткан кандидаттык диссертациялык иш буга чейинки талкууланган иштерден айырмаланып турат. Себеби, диссертант окуу китебинин лингводидактикалык негиздерин аныктаганга чейин эле китеп жазылып жатат. Диссертант практикадан теорияга, теориядан кайра практикага келген. Мындан 10 жыл мурун эле окуу китеп жарык көрүп окутулуп жатат. Иш өз алдынча иштелген. Практикага сунуш кылынган .Мен коргоого сунуш кылам.

Муратов А. Ж.: Мен үчүн абдан кызык болуп жатат. Окуу китебин профессор, докторлор жаза албайт. Конкурстан окуу китеп өткөн. Бул алдын ала коргоо. Канчалык сын көп айтылса ошончолук жакшы. Таблицага суроо башка коюлат. Суроо туура эмес коюлуп калган. Адабияттарды да карап кой. Окуу китебинди ачып бер.

Муканбектова А. С.: Ишке карата жакшы саамалыктарды да айткым келип жатат. Биздин да башыбыздан өткөн аппровациядан өтүү абдан татаал нерсе. Баланын жаш өзгөчөлүгүнө карата материалдар жакшы берилген. Мурунку курулай жаттоо, көчүргүлө деген сыяктуу тапшырмалар орун алган эмес. Бул жагы абдан жакшы. Мен коргоого сунуш кылам.

Эгерде диссертант авторефератка карата айтылган сунуштарды эске алып жазып келсе колдоого болорлугун айтышты. Талкуунун аягында эксперттер да сөз алып, диссертанттын ишин бир добуштан колдоого алышып коргоого сунушташты.

Эксперттин төрагасы профессор Ж.А.Чыманов биринчи, экинчи оппоненттер жана жетектөөчү мекеме менен тааныштырып, буларды сунуштады. Алар:

Биринчи расмий оппонент – Ж.Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин кыргыз тили кафедрасынын п.и.д., профессор Ж. А. Чыманов;

Экинчи расмий оппонент – И.Абдраимов атындагы Кыргыз Авиациялык институтунун табигый-илимий дисциплиналар кафедрасынан п.и.к., доцент И. Г. Сагынбаева;

Жетектөөчү мекеме – С.Нааматов атындагы Нарын мамлекеттик университетинин кыргыз тили жана адабияты кафедрасы.

Төрайым аталган 2 оппонетке жана жетектөөчү мекемеге макул болушса кол көтөрүп коюусун суранды. Баары макул. Каршы жок. Калыс жок.

Издөнүүчү 13.00.02. – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган Койлубаева Айнура Кадырбаевнанын “Кыргыз тили” окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери” (5-класстын мисалында) аттуу темадагы кандидаттык диссертациясы коргоого сунушталсын.

Бардыгы – 17

Макул – 17

Каршы – 0

Калыс – 0

Жогорудагы изденүүчүнүн баяндамасын, суроо-жоопторун жана талкууда айтылгандарды угуп, эксперттик комиссиянын бүтүмүн жана добуш берүүнүн жыйынтыгын эске алып, И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин, Ж. Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин жана Кыргыз билим берүү академиясынын алдындагы педагогика илимдеринин кандидаты (доктору) психология илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн уюштурулган Д 13.20.623 диссертациялык кеңештин отуруму

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. Изденүүчү 13.00.02. – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча **Койлубаева Айнура Кадырбаевнанын “Кыргыз тили” окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери” (5-класстын мисалында)** деген темадагы 13.00.02. – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистигине ылайык педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык иши алдын ала коргоодон өттү деп эсептелсин жана бүтүмү бекитилсин.

2. Изденүүчү 13.00.02. – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча **Койлубаева Айнура Кадырбаевнанын “Кыргыз тили” окуу китебин түзүүнүн лингводидактикалык негиздери” (5-класстын мисалында)** деген

темадагы 13.00.02. – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (кыргыз тили) адистигине ылайык педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык иши Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиясынын кандидаттык диссертацияларга койгон талаптарына жооп берет деп эсептелсин жана коргоого сунушталсын.

Жыйындын төрайымы,

п.и.д., профессор:

ПОДПИСЬ	_____
ИШ КАГАЗАРЫ	С.Т. Батаканова
КОЛ ТАМГАСЫН ТАСТЫКТАЙМЫН	_____
ПОДПИСЬ ЗАВЕРЯЮ	_____
ОТДЕЛА КАДРОВ	Табигатаева
_____	20

Жыйындын катчысы,

п.и.к., доцент:

Д. К. Омурбаева

И. АРАБАЕВ атындагы КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ
КЫРГЫЗСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ им И. АРАБАЕВА
КОЛ ТАМГАСЫН ТАСТЫКТАЙМЫН
ПОДПИСЬ ЗАВЕРЯЮ